

Floralia

Nieuwsbrief oktober 2020

Lezers van de *Floralia* nieuwsbrief,

De herfst is inmiddels toch echt begonnen na een paar mooie nazomerse dagen.

Mijn “witte” hortensia tooit zich nu in prachtige herfstkleuren.

foto Ingrid Boenders

In de agenda stond oorspronkelijk de stekkenbeurs van Groei & Bloei Wageningen voor a.s. zaterdag. Helaas hebben zij besloten dat deze alleen toegankelijk is voor hun eigen leden gezien de nieuwe adviezen m.b.t. de corona-regels.

Wij hopen dat we in het voorjaar op Koningsdag weer zelf een stekken- en planten ruibeurs kunnen organiseren.

Uit de nieuwsbrief van Groei & Bloei Wageningen een leuk artikel over onze kleine Open Tuinen Dag:

Bezoek aan de kleine open-tuinendag van Floralia in Bennekom

Wat is het toch leuk om in andermans tuin te mogen kijken! Zeker na zo'n coronazomer met weinig verenigingsactiviteiten is het gezellig andere tuinliefhebbers weer eens te ontmoeten.

Bij Floralia hadden ze daarom een 3-tal tuinen opengesteld op zaterdagmiddag 12 september. Allemaal anders van opzet, maar de tuinpassie straalde ervan af.

Bij *Henk Hoefakker* met zijn vele mooie, bijzondere potplanten en grote Fuchsia-collectie raakte je soms bij het bewonderen van de planten de coronaproof-looproute met een doolhof aan pijlen op de grond kwijt.

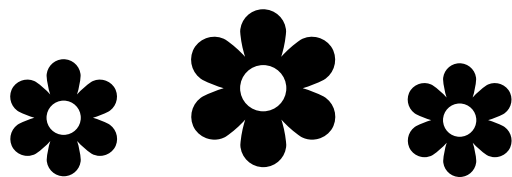
Katja Grolle imponeerde mij met haar gerenoveerde voortuin met een grootse moerasbloembak van 12 m2 met vleesetende planten, en met haar achtertuin als een groene oase vol schaduwplanten.

Bij *André van Lammeren* zijn de vele soorten Dahlia's de aandachtstrekkers. Als kenner gaf hij nog een leerzaam college over de bloemvormen en kruisingen van deze prachtige bloemen.

Heerlijk weer even elkaar gesproken te hebben, en met de fietstassen vol van de gekregen stekken en planten, ging ik met een glimlach en voldaan naar huis.

Greet Steenhuis

dahlia college

In augustus plaatste ik een artikel dat ik vond op de site van Natuurmonumenten. Daarop kreeg ik een reactie van Nynke Groendijk. Dit is wat zij schreef:

16 aug. 2020

Beste Ingrid,

Hartelijk dank voor de nieuwbrief. Ook mooi dat er aandacht wordt besteed hoe je tuin insect- en bijvriendelijk in te richten.

Wat ik echter mis in de tips, is dat het belangrijk is biologische, onbespoten planten en bloembollen te kopen. Het gif dat in reguliere planten aanwezig is, zorgt er voor dat dit ook in de insecten terecht komt, waardoor ze eerder dood gaan of zich niet goed kunnen voorplanten. Dus je kunt beter bij een biologische kwekerij (goed voorbeeld is de Hessenhof vlak boven Ede) dan in een gewoon tuincentrum planten kopen. Ook kwekerij Dependens verkoopt onbespoten planten, al ligt hun focus vooral op houtig materiaal. Verder zijn ook bloembollen zeer belangrijk voor insecten, zeker in het vroege voorjaar. Ook daar geldt: koop biologische bollen. Adressen daarvoor zijn makkelijk te vinden via internet.

Dit dus ter aanvulling op de nieuwsbrief, misschien mogelijk dit ter aanvulling bij een volgende mee te sturen? Verder heb ik ook een flyer bijgesloten, waar de belangrijkste zaken om wilde bijen naar je tuin te lokken, staan vermeld. Voor vlinders geldt bijna hetzelfde, hoewel daar ook rekening moet worden gehouden met de waardplanten voor de rupsen. Zo is brandnetel een belangrijke waardplant voor diverse rupsen en zonder rupsen uiteraard geen vlinders.

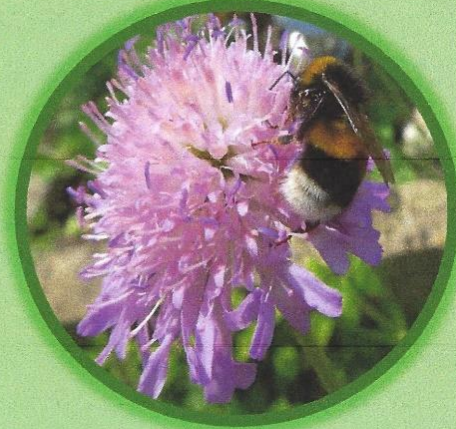
Vriendelijke groet, Nynke Groendijk

foto Ingrid Boenders

Zo lok je wilde bijen en hommels naar je tuin!

- Geef ze goed eten
- Gebruik geen gif
- Maak een schuil- en nestelplek

Waar moet je op letten

- Zorg voor sterke, enkelbloemige liefst inheemse vaste planten met nectar en stuifmeel
 - Kies planten die in verschillende maanden bloeien, van voorjaar tot en met herfst (voorbeelden zie ommezijde)
 - Zorg dat de insecten kunnen nestelen op open zonnige zanderige plekjes, in holle stengels (snoei pas in maart), dood hout, of een kistje gevuld met leem
 - Hang een bijenhotel op en maak een rommelhoekje in je tuin
 - Gebruik geen gif in je tuin, want dit komt ook in bij en hommels terecht
 - Laat een deel van je gazon in bloei komen; bijen zijn bv. dol op bloeiende klaver en paardenbloemen
 - Gebruik bij voorkeur biologisch geteelde bloembollen, planten en zaden, omdat hier minder giftige stoffen inzitten
- Leuke websites: www.wegwijzerbestuivers.nl
• www.nederlandzoemt.nl www.bijenhotels.nl
• www.bestuivers.nl www.bijenhelpdesk.nl
• www.groenecirkels.nl www.bijenlandschap.nl

foto's: N. Groendijk,
Bennekom

Plantenlijst

vaste planten

Agastache (dropplant) - zomer, herfst
Ajuga (kruipend zenegroen) - voorjaar
Aster - herfst
Campanula (klokje) - zomer
Centaurea (knoopkruid) - zomer
Digitalis (vingerhoedskruid) - zomer
Echium (slangekruid) - zomer
Eupatorium (koninginnekruid) - zomer
Eryngium (kruisdistel) - zomer
Geranium (ooievaarsbek) - voorjaar, zomer, herfst
Hedera (klimop) - herfst
Helenium (zonnekruid) - herfst
Helianthus (zonnebloem) - zomer, herfst
Lavandula (lavendel) - zomer, herfst
Lotus (rolklaver) - zomer
Lythrum (kattestaart) - zomer, herfst
Prunella (bijenkorfje) - zomer
Pulmonaria (longkruid) - voorjaar
Sedum (vetkruid) - zomer, herfst
Solidago (gulden roede) - herfst
Symphytum (smeerwortel) - voorjaar, zomer
Trifolium (klaver) - voorjaar, zomer
Verbena (ijzerhard) - zomer, herfst
Vicia (wikke) - zomer

bollen

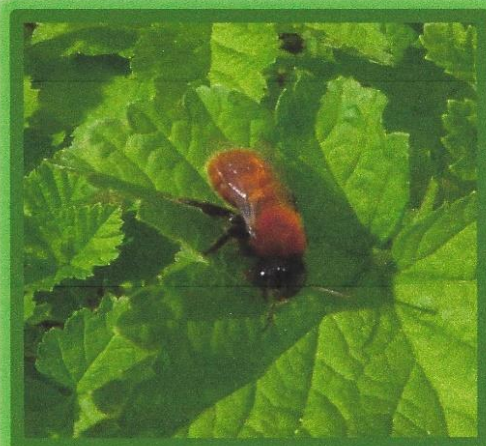
Allium (sierui) - zomer
Crocus - voorjaar
Muscari (blauwe druif) - voorjaar

keukenkruiden

Betonie - zomer
Rozemarijn - zomer
Tijm - zomer
Wilde Marjolein - zomer

struiken/kleine bomen

Crataegus (meidoorn) - voorjaar
Buddleja (vlinderstruik) - zomer
Malus (appel) - voorjaar
Prunus (pruim, kers) - voorjaar
Pyrus (peer) - voorjaar
Ribes (rode, witte, zwarte bes) - zomer
Rubus (braam, framboos) - zomer, herfst
Salix (wilg) - voorjaar

BLOEMRIJK BENNEKOM

Dankjewel Nynke voor je inbreng!

Een artikel dat ik kreeg in de nieuwsbrief van Nature Today over klimaatverandering in onze eigen tuin:

Extreme weersomstandigheden en de tuin

[Jaarrond Tuintelling](#)

29-SEP-2020 - We zijn er inmiddels (bijna) allemaal van doordrongen dat er de aarde opwarmt en dat dat leidt tot een klimaatcrisis. De consequenties blijven natuurlijk niet uit. De impact op het natuurlijke leven om ons heen is al zichtbaar. Wat merken we van klimaatverandering in onze tuinen en wat kunnen we hier aan doen?

Deel deze pagina

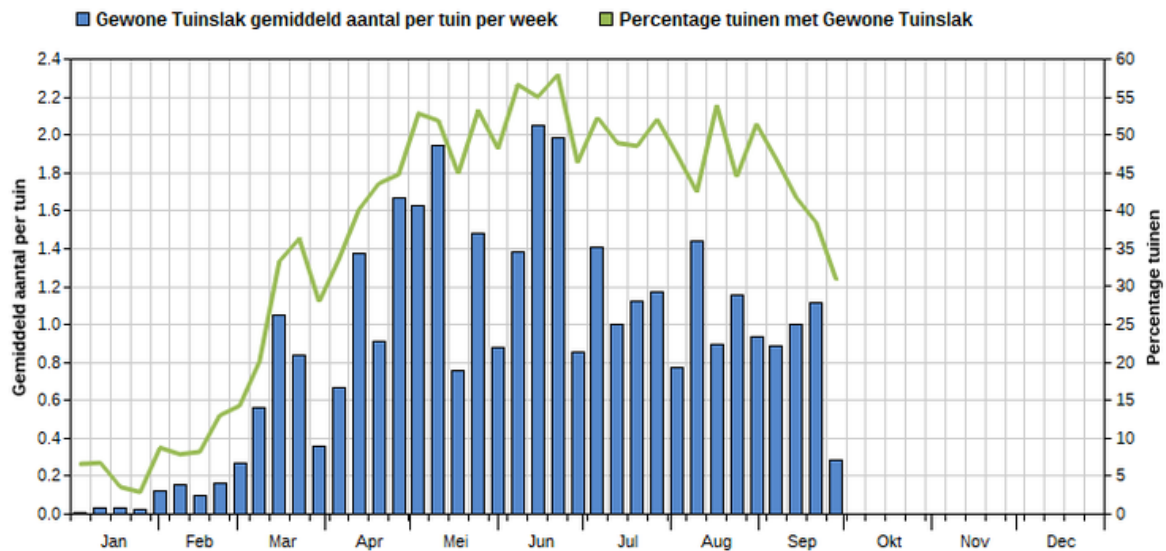
De klimaatverandering is nu al waarneembaar. Zo komen planten tegenwoordig aanzienlijk eerder in blad dan halverwege de vorige eeuw, wat grotendeels is ingegeven door de opwarming van de aarde. In Nederland verschuiven de seizoenen, lijkt het. Dat werkt ook door op het verschijnen van insecten, de ei leg en de trek van vogels en op bijvoorbeeld de winterslaap van (zoog)dieren. Niet voor alle planten- en diersoorten gaat deze verschuiving even hard, waardoor relaties in de voedselketen worden verstoord.

Een ander gevolg van de klimaatverandering is dat we steeds vaker te kampen hebben met extreme weersomstandigheden als langdurige droogte, stormen en (aanhoudende) stortbuien. Extreme weersomstandigheden zijn al van erg dichtbij merkbaar; tot in de eigen tuin.

Droogte

Inmiddels lijkt het een jaarlijks terugkerend fenomeen: droogte. Met name 2018 was een erg droog jaar. Langdurige droogte zorgt voor veel ongemakken voor vogels; in de nestbouw (zeker nesten van klei), maar vooral door gebrek aan vocht en voedsel.

Het moge ook duidelijk zijn dat droogte gevolgen heeft voor het tuinleven. Met name weekdieren als slakken en ongewervelden zoals regenwormen verteren droogte slecht. In tijden van droogte is er dan ook duidelijk een dip te zien in de aanwezigheid van deze dieren in de tuin.

De weersomstandigheden zijn behoorlijk bepalend voor de aanwezigheid van tuinslakken (Bron: tuintelling.nl)

Dat is ook weer slecht nieuws voor bijvoorbeeld vogels. De wormen (mits niet uitgedroogd) die nog wel in de tuinen aanwezig zijn, zitten diep in de grond verscholen onder een kurkdroge toplaag, nagenoeg onbereikbaar voor een merelsnavel. Zanglijsters zien hun menu, dat voor een groot deel uit wormen en huisjesslakken bestaat, ook ernstig afslanken. En hoewel het niet hun belangrijkste voedselbron is, is ook voor egels het gebrek aan deze bodemdieren een gemis.

Pijpenstelen

Waar het land de laatste jaren regelmatig zucht onder hittegolven en er gesnakt wordt naar regen, zien we ook steeds vaker het andere uiterste: langdurige en/of heftige neerslag. Neerslag ontstaat wanneer vochtige lucht opstijgt en opwarming van de aarde zorgt dus voor meer waterdamp in de lucht. Dat samen zorgt in potentie weer voor sterkere neerslagextremen (bron: KNMI.nl). In 110 jaar tijd is de hoeveelheid neerslag in Nederland met 26 procent toegenomen. Net als droogte zorgt ook een overdaad aan regen voor uitdagingen in de tuin.

Niet alle planten zijn even goed in staat om in vocht te overleven. Wanneer de afwatering in de tuin niet goed is, kan dit funest zijn voor planten die te lang met de voeten in het water staan. Vlindervleugels, hoewel tot op zekere hoogte waterafstotend, zijn kwetsbaar. Een zachte maar vochtige winter zorgt er weer voor dat eitjes van bijvoorbeeld zweefvliegen beschimmelen en er in het voorjaar dus aanzienlijk minder zweefvliegen rondvliegen. En voor vogelnesten bestaat het risico dat ze volstromen of wegspoelen.

Stormachtige dagen

Hoewel het kort door de bocht is om (zomer)stormen direct toe te wijzen aan de opwarming van de aarde, is het wel aangetoond dat die opwarming het gedrag van stormen kan beïnvloeden. Stormen of hevige windstoten hebben ook weer effect op het tuinleven. Bomen ontwortelen, planten waaien stuk, schuil- en nestplekken van vogels worden verwoest, jonge eekhoorns waaien uit bomen en verstopt voedsel van diezelfde eekhoorns kan onvindbaar zijn na een storm.

Kolibrievlinder op een vlinderstruik (Bron: Saxifraga)

Nieuwe soorten

Weersextremen ten gevolge van het veranderend klimaat hebben logischerwijs impact op hier verblijvende soorten en de leefomgeving. Het veranderende klimaat levert daarnaast ook 'nieuwe' tuinsoorten op. Exoten als de tijgermug, de 'niesplant' ambrosia en de buxusmot, hier weliswaar niet op eigen kracht gekomen, kunnen door het zachtere klimaat wel overleven. Of we daar blij mee moeten zijn, is de vraag.

Andere soorten als de wespspin en de kolibrievlinder hebben op natuurlijke wijze de weg naar het noorden gevonden. En, hoewel niet de hoofdoorzaak van de recente plagen, hangt ook de overlast van de eikenprocessierups samen met de klimaatverandering.

Extreem weer in de tuin: wat te doen?

Het is zeker mogelijk om in de tuin rekening te houden met de gevolgen van de klimaatcrisis. Allereerst verdient een groene natuurlijke tuin of balkon altijd de voorkeur boven een betegelde. Een groene tuin zorgt voor een betere afwatering bij regenval. Ophogingen in de tuin zorgen voor nog meer grond om water op te nemen, en een vijver is zo gecreëerd. Die vormt op zichzelf ook weer een aantrekkelijke plek voor veel diersoorten.

Een vijver biedt een uitstekend onderkomen voor amfibieën als de gewone pad (Bron: Marc Scheurkogel)

Ook om hitte het hoofd te bieden, is groen in de tuin essentieel. Bomen zorgen voor schaduw en verdamping van water uit bladeren en gras zorgt voor verkoeling. Hetzelfde geldt voor groene daken of een mooi begroeide schutting. Met een regenton kan een overvloed aan water tijdens de droogte worden hergebruikt.

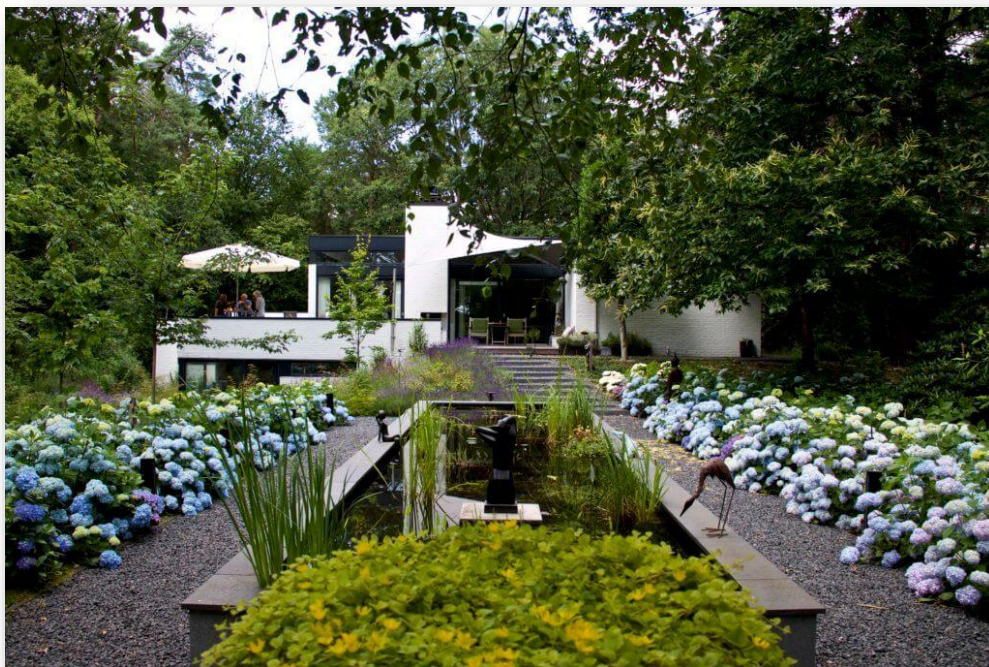
Daarnaast is het zaak om bij de beplanting vooraf rekening te houden met de weersomstandigheden, bijvoorbeeld door kwetsbare planten op voorhand al te ondersteunen met beugels of stokken. Wanneer u uw tuin ook nog biodivers inricht, staat niets een [diervriendelijke](#) tuin in de weg.

Om de ontwikkelingen in de tuin in de gaten te houden, zijn de gegevens van de Jaarrond Tuintelling van groot belang. Dus trek vooral uw eigen tuin in en geef uw waarnemingen door via [tuintelling.nl](#)!

Tekst: Marc Scheurkogel en Gert Ottens, [Vogelbescherming Nederland](#)

Foto's: Pixabay; Saxifraga; Marc Scheurkogel

Grafiek: Tuintelling.nl

Een erg leuke website om eens te bezoeken: <https://tuinenstruinen.org/>

Daar zijn heel veel mooie artikelen over tuinen te lezen, hoe je je tuin kunt inrichten, ook diervriendelijk en mooie foto's om te bekijken.

De waardecheques van Ede Doet zijn weer uit.

Als u nog niet weet waaraan u wilt doneren, dan hebben wij wel een idee.

Het bestuur van Floralia heeft drie initiatieven uitgezocht waar wij de cheques aan doneren. U kunt uw cheque weer bij een van onze bestuursleden afgeven. Wij zorgen dan dat ze eerlijk over deze drie doelen verdeeld worden of u moet er specifiek bijzeggen waaraan u wilt doneren.

Dit zijn de initiatieven:

- BLOEMRIJK BENNEKOM BART VAN ELSTPLANTSOEN

Het opknappen van de plantvakken op het Bart Van Elstplantsoen. Vaste planten toepassen die de biodiversiteit en stadsnatuur verbeteren. Daarnaast voor de ruimtelijke kwaliteit en belevingswaarde alle seizoenen.

- FASE 2 ONTMOETINGSTUIN MOOI LEVEN HUIS BENNEKOM aan de Langhoven

De tuin moet ook nog een mooi terras krijgen, beplanting en een fijne beweeg-, en picknickplek.

Met een vaste picknick-tafel en 2 Cyclone Fit-zitjes. Dit zijn zitjes met trappers, zodat je zittend je conditie kan opbouwen.

- BOOMZAAGKUNST aan de Ekerlaan

Op de Ekerlaan in Bennekom staat een dode grove den in gemeente groen. Deze boom staat op een prominente plaats in de straat en leent zich uitstekend voor een mooi boomzaag kunstwerk, waardoor de boom een tweede leven krijgt. Het kunstwerk is te bekijken door voorbijgangers en wandelaars.

Kroop de mist

Kroop de mist tussen de bomen?
Dan is het herfst.

Vloog de bonte kraai over 't dak?
Dan is het herfst

Zaten de blaren als vanen aan de takken?
Dan is het herfst.

Jan Hanlo, uit Weer en Wind van THOTH

Een fijne herfst! Hartelijke groet, Ingrid Boenders